

Thorvald Staunings tale ved Jeppe Aakjærs bisættelse

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

26. april 1930

Sted

Ved Ligfærden

Jeppe Aakjær.

Fra Folket vi kommer,

til Folket vi gaar,

dets Lykke skal være vor Lov.

Således skrev Jeppe Aakjær for mange Aar siden paa de socialdemokratiske Studenters Fane, og saaledes levede han sit Liv.

Han kom fra Folket, og han skildrede Folkets Liv. Han færdedes i Bønders og Husmænds, i Byarbejderes og Landarbejderes Kreds for at vække og rejse de fortrykte, og han vilde Folkets Frigørelse, for at Folket kunde fange Lykken.

Og nu er Jeppe Aakjær død. Aandens Lys er slukket, og Legemet er paa den sidste Rejse.

Han sank stille hen derovre, hvor han havde levet mange lykke lige Aar, og nu staar Folket i Sorg og ser den faldne Kæmpe paa den sidste Færd igennem Landet.

Og vi skuer tilbage i hans Liv, vi ser ham vokse op derude paa Heden. Vi ser ham, den ikke helt unge, i Studenternes Kreds. Vi ser ham drage en Lanse for den Opfattelse, der var hans. Vi mindes hans Vid og hans Aands Rigdom allerede fra tidlig Ungdom. Og vi ser ham vokse til en Aandens Kæmpe. Han førte Proletaren ind i Litteraturen. Han gav os ingen Skildringer fra de lyse Stuer

med Silkegardiner, men han viste os Livet i Karlekammer og Pige-kammer. Han beskrev Herregaardens Arbejdere, »Vredens Børn«. Han gav os »Et Tyendes Saga« uden smykkende Usandhed, og han bidrog med sin Produktion til Undtagelseslovens — Tyendelovens — Fald og til den kulturelle Højnelse, der ogsaa er foregaaet derude, hvorfra hans Harmes og Retssans fik Næring.

Tendens-Litteratur og Agitation har man kaldt hans Værker. Ja, vist var der Tendens, vist havde Aakjær et Maal:

Folkets Rejsning — Folkets Lykke.

Der er Tendens og Agitation i hans Livsværk, men netop derfor satte hans Gerning Spor. Han levede den Tid, da Underklassen samlede sig for at skabe bedre Livsvilkaar. Han nærrede ved sin glødende Tro paa Folkets Kraft den Begejstring, hvormed Underklassen førte Frigørelseskampen, og han oplevede at se baade første og anden Del af Arbejderklassens historiske Udvikling.

Aandelig frigjort var han selv, og han bød rundhaandet af sin Aands Rigdom, hvad Masserne trængte til. Han gav dem Litteratur, mesterlig Kunst mejslet ud af Livet. Han gav dem Kampsange og Livsbilleder, han gav os, det danske Folk, herlige Skildringer af det danske Land.

Fra Folket vi kommer — til Folket vi gaar.

Ja, saaledes var hans Livsbane, den blev ikke brudt, og han søgte aldrig at forandre *sin* Retning. Sandhed og Klarhed var hans Maal. Aandeligt Frisind og høje Idealer, det er Karaktermærket paa hans Liv og Produktion.

Inderlig Medfølelse med de Smaa straalte ud af hans prægtige Digtning. Ikke som Naadegaver fra den ophøjede, men som Tilbud og Vidnesbyrd om Solidaritet, om Kammeratskab og Venskab mellem ham — Aandens Kæmpe — og de Titusinder af krogede Skikkelser i den slidfulde, nyttige Tjeneste i Samfundet.

Naar vi tænker paa hans prægtige Digte, paa de herlige Billeder fra Livet, som han har skænket os, saa staar for vort Øje en Række Skikkelser, fortrykte, forurettede, tilsidesatte, alle de stræbsomme og hjælpsomme Smaafolk der var lidet kendte i Litteraturen, men nødvendige i det økonomiske Liv. De er: Jens

Vejmand, Per Smed, An Væver, Per Søveren, der er Trines Ko og An Wolles Dreng, ja, der er just alle de, som han fandt paa Livets Skyggeside i vort rige og dejlige Land.

Men ensidig var han ingeniørlig, han havde øje for Samfundets Skavanker, for Misbrug og Uret, men han havde ogsaa aabent Øje for Livets Skønhed, for den rige Natur, for alt det, han vilde have opladt for det arbejdende Folk.

Jeppe Aakjær var dansk, udpræget dansk i sin Kunst, og Historiens Dom vil anbringe ham Side om side med de længst henfarne store Danske. Han elskede Danmark og særlig den prægtige jyske Natur. Hans malende Digte om Karup Aa, om Heden og om Kornmarken er den skønneste Forherligelse af vort Land.

For alt, hvad Jeppe Aakjær i sin Frodighed skænkede det danske Folk, lyder der i disse Dage Takkens Ord.

Et rigt Liv er afsluttet, et skønt Liv, et Liv, der skænkede det danske Folk en Litteratur, som vi med Stolthed kan vise kommende Slægter.

Ved Jeppe Aakjærs Baare samles vi, gode danske Mænd og kvinder med Sorg over Bortgangen, men med Glæde og Stolthed over det, den afdøde skænkede os.

Fra mange forskellige Kredse kommer Anerkendelse og Tak, men stærkest og fra Titusinder af Struber kommer den fra den Arbejderklasse, som Jeppe Aakjær var med til at føre frem til Lyset, til Kampen og til Frigørelsen. Æret være Jeppe Aakjærs Minde.

Kilde

Stauning, Th. (1931). Tanker og Taler: Et Billede af 25 Aar i det offentlige Liv. København og Oslo: Jespersen og Pios Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Mindetale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/thorvald-staunings-tale-ved-jeppe-aakjaers-bisaettelse>